

**SVENSKA
HEMSLÖJDSFÖRENINGARNAS
RIKSFÖRBUND**

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2019

Hemslöjden

INNEHÅLL

Innehåll	sid 2
Förord	sid 3
Organisation	sid 4
Organisationsschema	sid 5
Medlemsöversikt	sid 6
Ekonomi	sid 7
Styrelse, samarbeten, nätverk	sid 8
Organisationsutveckling	sid 10
Sammanfattning	sid 11
Verksamhet - ett urval	sid 12
Hemslöjdens stipendier	sid 14
Gesäll- och mästarbrev	sid 16
Arkiv och samlingar	sid 17
Hemslöjdens kommunikation	sid 18
Svensk slöjd AB	sid 20
Beskyddare, hedersledamöter, medaljer och diplom	sid 24

FÖRORD

Vi har utvecklat och formulerat vårt uppdrag

Under 2019 har vi fullföljt arbete med uppdraget som hemslöjdsföreningarnas riksorganisation. Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbunds stämma fastställde stadgar och antog verksamhetsinriktning för kommande år. Utifrån dessa beslut har Hemslöjdens styrelse tillsammans med kansliet och i samspel med företrädare för länsföreningarna ytterligare utvecklat och formulerat hur vi fullföljer vårt uppdrag.

Det handlar bland annat om Hemslöjdens ideella föreningsverksamhet som en viktig del i det civila samhället. För detta är det viktigt att hemslöjden samverkar med andra aktörer inom såväl kulturområdet som andra samhällsområden samt med kommuner, regioner och staten.

Grunden för vår ideella verksamhet är självfallet hemslöjdens aktiva och engagerade medlemmar och aktiviteter i alla våra hemslöjdsföreningar. Det handlar också om att ha aktiv kontakt med nationella och regionala organ. Medlemmarnas ideella engagemang och hemslöjdens utövare är den viktigaste delen för att utveckla hemslöjd och vår föreningsverksamhet. Men viktiga förutsättningar för att utveckla verksamheten är också samhällets ekonomiska stöd. Under senare år har en förändring skett till att regionerna genom kultursamverkansmodellen nu medverkar till finansiering av hemslöjdens verksamhet på regional nivå. Här är det vår ambition att aktivare ge stöd för analys och påverkan av de regionala kulturplanerna. I den verksamhetsinriktning som vi antagit under året anger vi att ett av våra prioriterade områden är att aktivt arbeta för att synliggöra utövarna inom slöjd och hantverk och deras villkor, roll och möjligheter. Riksförbundet är ansvarig för gesäll- och mästarbrev inom ett antal områden. Vi önskar

att i större utsträckning involvera och synliggöra gesäller och mästare inom våra områden i vår organisation och verksamhet, även utanför Hemslöjden.

Under året har vi haft återkommande och stimulerande kontakter med Nämnden för Hemslöjdsfrågor. Ett tack för samverkan och kontakter med verksamma och medlemmar i föreningar och länsförbund. Ett särskilt tack till Åse Berglund som i och med utgången av verksamhetsåret avslutat sin tjänst som verksamhetschef.

Vår ambition är att vara en tillgänglig och tillåtande organisation som kan tillvarata, utveckla och förnya slöjden som kultur och näring. Då kan vi också medverka till att fler förstår varför slöjd, och Hemslöjden, är av omistlig nytta för den enskilda individen liksom för samhället i stort.

Kent Johansson
ordförande

ORGANISATION

Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund

Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund, (Hemslöjden) är den svenska hemslöjdsrörelsens riksorganisation. Hemslöjden är en allmännyttig ideell förening som är partipolitiskt och religiöst obunden. Hemslöjden är en organisation för ideella föreningar med intressen som sammanfaller med Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbunds grundsyn, gemensamma värderingar och ändamål.

Hemslöjdens ideella föreningsverksamhet är en viktig del i det civila samhället och samverkar med andra aktörer inom såväl kulturområdet som andra samhällsområden samt med kommuner, regioner och staten.

Hemslöjdens gemensamma värdegrund

Hållbarhet och mångfald ska genomsyra hela verksamheten och alla verksamhetsområden.

Mission

Vi tillvaratar, utvecklar och förnyar slöjden som kultur och näring.

Vision

Slöjd ska ha en självklar plats i alla människors dagliga liv.

Identitet

Genuin, engagerad och generös.

Värderingar

Hållbarhet, kunnsighet, kreativitet och gränsöverskridande.

Förbundskansliet

Förbundskansliet är en sammanhållande funktion för förbundets medlemmar. De prioriterade uppgifterna är att samordna, informera, marknadsföra och utveckla hemslöjden och att stödja läns- och lokalföreningar. Kansliet arbetar på uppdrag av förbundsstyrelsen som i sin tur arbetar på uppdrag av förbundsstämman.

På förbundskansliet arbetar verksamhetschef, ekonomiansvarig, kansliansvarig, projektledare och en kommunikatör. Svensk Slöjd AB delar lokaler med förbundskansliet och i bolaget arbetar en förlagsansvarig samt tre personer på tidningen Hemslöjd. Såväl tidningen som förlaget har extern formgivare. Från och med augusti 2019 är projektledartjänsten vakant och från och med december 2019 är ekonomihanteringen utlagd på extern firma. Det innebär att organisationen som helhet vid årskiftet 2019/2020 har åtta anställda motsvarande 7,6 heltidstjänster, i övrigt extern personal. Hantering av medlemsregistret är outsourcat.

I samband med de nya stadgarna och den verksamhetsinriktning som ska gälla från 2020 – 2021 ska en kansliöversyn genomföras som säkerställer att kansliet har rätt kompetens för att utföra den prioriterade verksamheten.

Riksförbundet är medlem i arbetsgivarorganisationen IDEA. Kollektivavtal mellan IDEA och Unionen samt Akademikerförbundet tillämpas.

§2

SHRs grundsyn är att tillvarata, utveckla och förnya slöjden som kultur och näring och att sträva efter att vara en jämställd, jämlik, tillgänglig och tillåtande organisation. SHRs gemensamma värderingar är att arbeta för hållbarhet, kreativitet samt att arbeta inkluderande och gränsöverskridande. Hemslöjdens ideella föreningsverksamhet är en viktig del i det civila samhället och samverkar med andra aktörer inom såväl kulturområdet som andra samhällsområden samt med kommuner, regioner och staten.

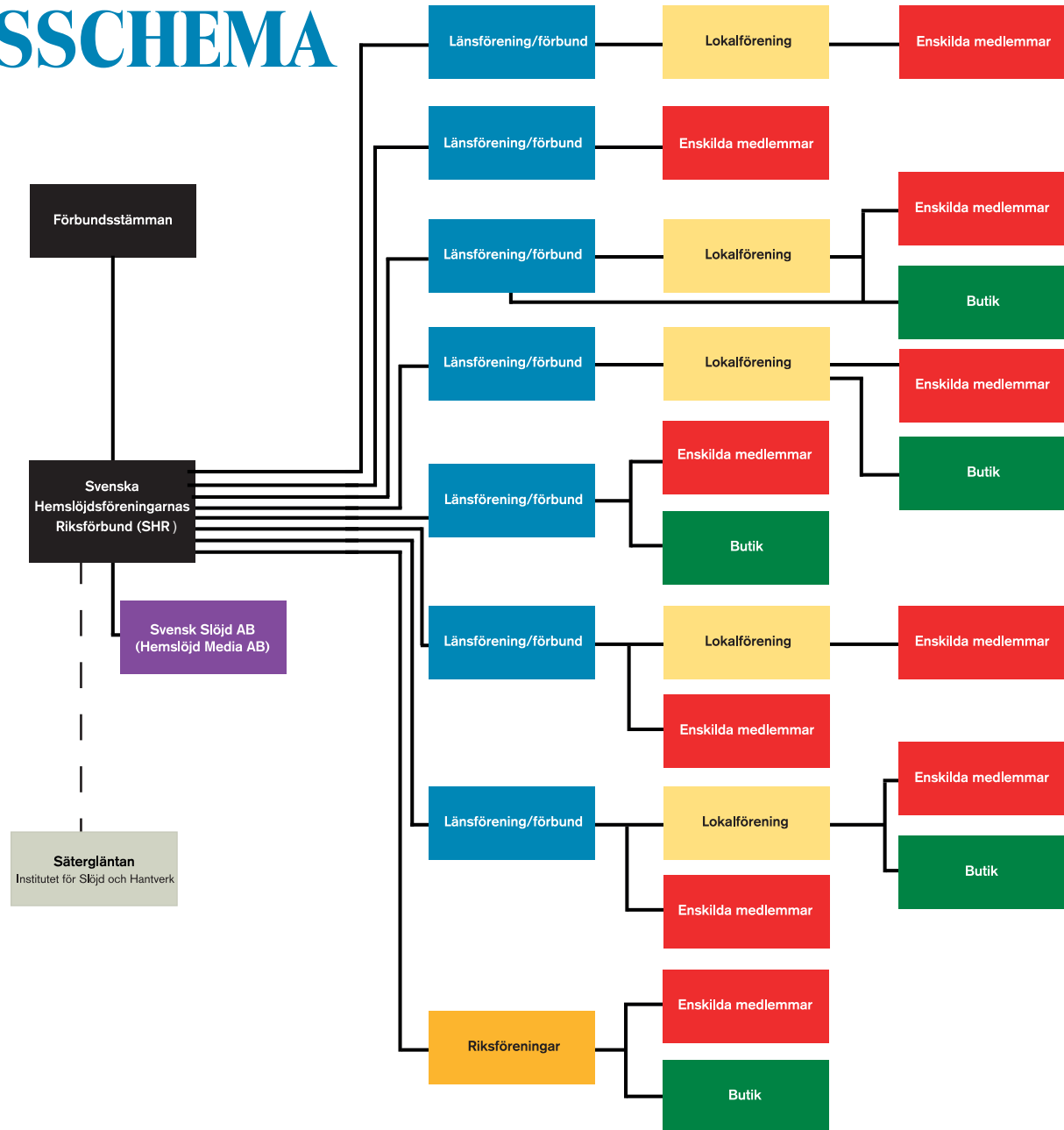

ORGANISATIONSSCHEMA

Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund

Hemslöjden är en ideell idéburen organisation som omfattar 13 631 medlemmar, 2 riks/nationella föreningar, 24 region/länsföreningar och 64 lokala hemslöjdsföreningar. Hemslöjden är ägare till bolaget Svensk Slöjd AB (som under 2020 byter namn till Hemslöjd Media Sverige AB). Hemslöjden är en organisation för ideella föreningar med intressen som sammanfaller med Hemslöjdens grundsyn, gemensamma värderingar och ändamål.

- Riksföreningar
- Länsföreningar/förbund
- Lokalföreningar
- Enskilda medlemmar
- Butiker

MEDLEMSÖVERSIKT

Medlemsregister

Riksförbundet har sedan 2006 ett gemensamt medlemsregister för alla föreningar som är medlemmar i organisationen. Föreningarna använder registret till att registrera medlemmar, lägga in uppgifter, hämta kontaktuppgifter, årsavisering mm. Föreningarna får service och support av riksförbundet. Det är riksförbundet som står för utveckling, uppdatering och alla kostnader som är kopplade till registret.

Arbetet med att utveckla medlemsregistret pågår.

Trots en aktiv medlemsvärvning b.l.a i samband med Hemslöjdens dag minskade medlemstalet något under 2019.

31 december 2019, 13 631 medlemmar, 2 riks/nationella föreningar, 24 region/länsföreningar och 62 lokala hemslöjdsföreningar

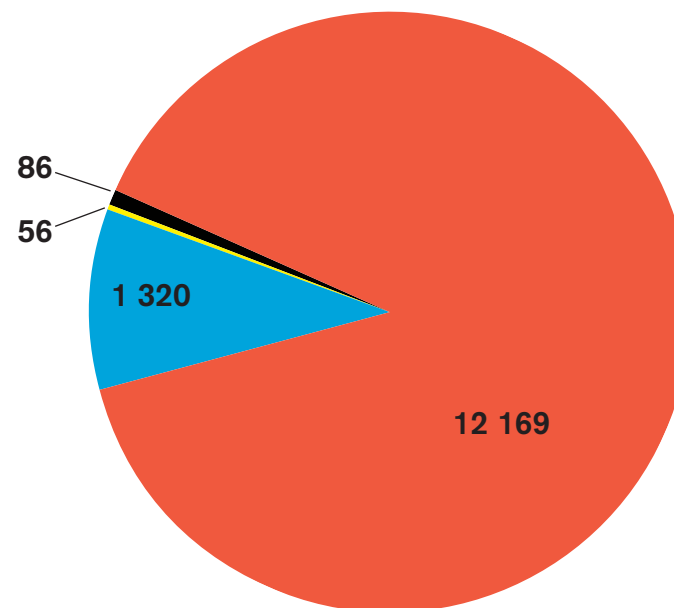
31 december 2018, 13 803 medlemmar, 2 riks/nationella föreningar, 24 region/länsföreningar och 64 lokala hemslöjdsföreningar

Fördelning medlemmar

Barn 0-12	124 st	Ständig medl.	104 st
Ungdom 13-25	175 st	Utland vuxen	14 st
Vuxen	12 097 st	Företag	1 st
Familje- huvudmedlem	458 st	Organisation	68 st
Familjemedlem	567 st		
Hedersmedlem	23 st		

GDPR

Dataskyddsförordningen (The General Data Protection Regulation) är till för att skydda enskildas grundläggande rättigheter och friheter, särskilt rättigheten till skydd av personuppgifter. SHR har vidtagit åtgärder för att uppfylla kraven enligt dataskyddsförordningens direktiv.

Antal medlemmar

Kvinnor	(röd)	12 169 st
Män	(blå)	1 320 st
Ej angivet kön	(gul)	56 st
Juridisk person	(svart)	86 st

EKONOMI

Hösten 2015 inledde förbundsstyrelsen arbetet med att definiera riksförbundets utmaningar. Som ett led i detta påbörjades arbetet med att skapa en strategi för långsiktig överlevnad. 2017 formulerades en handlingsplan/strategiplan för perioden 2017 – 2021, det innebar bl.a personalneddragningar och översyn av kansliets arbete. På förbundsstämman 2019 kompletterades handlingsplanen/strategiplanen med en konkret verksamhetsinriktning för åren 2020 – 2021 där ett antal prioriterade områden definierades. Årets positiva resultat beror på att en heltidstjänst är vakant i väntan på att en kansliöversyn genomförs och att ekonomihanteringen utförs av extern firma.

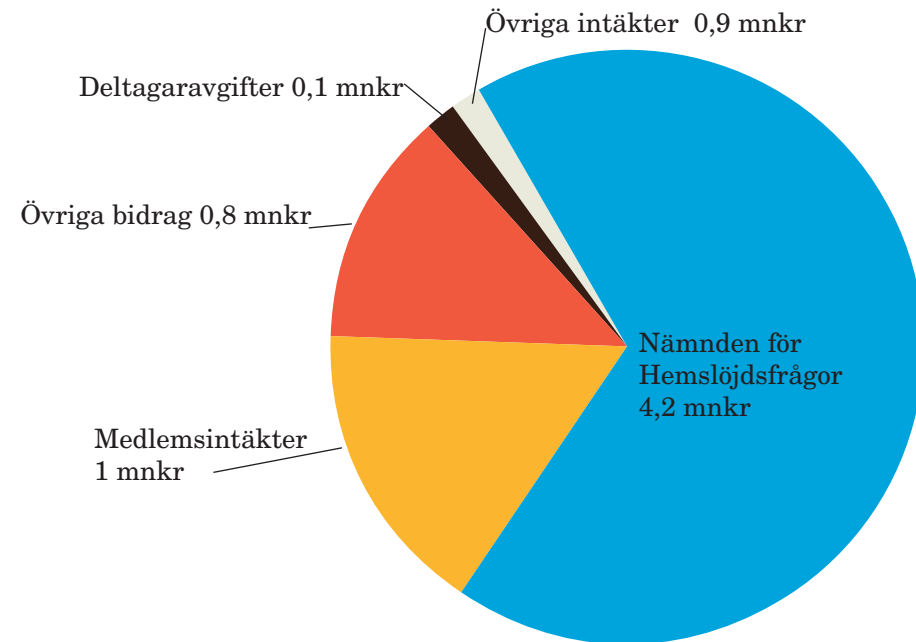
Hemslöjden

Total omsättning: 6.189.195 kr
Personalkostnader: 2.980.479 kr

Svensk Slöjd AB

Total omsättning: 8.775.239
Personalkostnader: 3.619.787

Intäkter Hemslöjden fördelat enligt följande:

STYRELSE, SAMARBETEN OCH NÄTVERK

Förbundsstyrelsen

Styrelsens ledamöter väljs av Hemslöjdens ordinarie förbundsstämma efter förslag från valberedningen för tiden till dess nästa ordinarie förbundsstämma hållits.

Förbundsstyrelsen genomförde under året 7 styrelsemöten samt föreningsstämma den 25 maj 2019.

Styrelsens sammansättning:

Förbundsordförande, 1:e vice förbundsordförande och 2:e vice förbundsordförande väljs på två år.

Övriga ledamöter väljs på fyra år, varav hälften väljs vid ordinarie förbundsstämma och hälften vid nästkommande ordinarie förbundsstämma. Suppleanter väljs på två år.

På ordinarie förbundsstämma 2019 valdes:

Förbundsordförande: Kent Johansson, Färjestaden.

Förste vice ordförande: Elisabeth Bjar, Stockholm.

Andre vice ordförande: Bo Olls, Norrköping.

Ordinarie ledamöter:

Eva Byström, Sundbyberg.

Christine Sundberg Carendi, Lidingö.

Eva-Karin Torheim Arnell, Hyssna.

Anny Liivamae, Nyköping.

Håkan Liby, Uppsala.

Elise Tullnär Nilsson, Jokkmokk.

Suppleanter:

Maria Eklind, Vaggeryd.

Lotta Ahlvar, Stockholm.

Ulrika Bos Kerttu, Luleå.

Arbetsutskottet (AU) består av följande funktioner:

1:e ordförande, 1:e vice ordförande, 2:de vice ordförande. Verksamhetschefen är sekreterare och adjungerad till samtliga sammanträden. Arbetsutskottet genomförde under året 9 sammanträden.

Revisorer:

Rose Ericsson, Gävle. Förtroendevald revisor.

Håkan Andersson, auktoriserad revisor.

Valberedning:

Anna-Karin Jobs Arnberg, Dala Floda.

Torbjörn Lindström, Borås.

Harriet Andersson, Halmstad.

Carola Gunnarsson, Köping.

Lena Pålman, Uppsala.

Samarbetspartners och nätverk

Nämnden för Hemslöjdsfrågor (NFH)

Nämnden för Hemslöjdsfrågor är statlig förvaltningsmyndighet som ska ta initiativ till, planera, samordna och göra insatser för att främja hemslöjd. Myndigheten fördelar statliga bidrag till hemslöjdsfrämjande verksamhet. Hemslöjdens och Nämndens för Hemslöjdsfrågor arbetsutskott (AU) genomförde under 2019 fyra samråds/uppföljningsmöten. De respektive enhetscheferna hade kontinuerliga avstämningsmöten under året.

Sätergläntan Institutet för slöjd och hantverk

Sätergläntan Institutet för Slöjd och Hantverk i Insjön, Dalarna. Institutet är en ekonomisk förening där Hemslöjden är en av andelsägarna och är representerade i styrelsen. Sätergläntan är en drivande kraft i arbetet med att bevara och utveckla kunskaper inom slöjd och hantverk. Utbildningarna vänder sig till yrkesverksamma men även till fritidsslöjdare inom olika slöjd och hantverkstekniker. Läsårsutbildningarnas inriktningar är smide, sömnad, trä och väv. Distansutbildningar och veckokurser erbjuder både historiska och innovativa hantverkstekniker.

Nordens Hemslöjdsförbund är ett samarbetsorgan mellan de centrala organisationerna för hemslöjd i Estland, Danmark, Finland, Färöarna, Island, Norge och Sverige. Sverige övertog ordförandeskapet från Danmark 2019 och har det till 2021 då Norge står på tur. Förbundets årliga möte 2019 hölls i Reykjavik. Representanter från Sverige, Norge, Island, Färöarna, Danmark, Finland och Estland deltog. De gemensamma frågorna är bl.a Danmarks planerade ungdomsläger år 2020 samt det gemensamma Facebookeventet *Nordic craft week* som genomförs i början av september varje år. Temat för 2019 var *vantar* där varje land publicerade ett vantmönster på Facebook med beskrivning på sitt eget modersmål samt på engelska. Det beslutades att Nordens hemslöjdsförbund ska delta på Vävmassan i Halmstad i september 2020 med en gemensam monter.

Europeiska Hemslöjdsförbundet, European Folk art and Craft Federation, EFACF.

EFACF är ett europeiskt nätverk med medlemmar från nationella slöjdorganisationer i Danmark, Norge, Estland, Lettland, Färöarna, Polen, Slovakien, Österrike och Finland. I november samlades medlemsländerna för överläggningar i Tallinn. Hemslöjden ingår i EFACF:s styrelse tillsammans med Norge och Estland. Styrelsen fick i uppdrag att vid nästa möte i Österrike i september 2020 presentera ett förslag på nya stadgar.

Medlemskap i organisationer

Hemslöjden är medlem i följande organisationer:

- Nordens Hemslöjdsförbund
- Europeiska Hemslöjdsförbundet
- AX - Ideell kulturallians
- Ideell Arena
- IDEA
- Hela Sverige ska leva
- Föreningen Norden
- Föreningen för folkbildningsforskning
- Svenska Vävrådet
- Kulturens bildningsverksamhet
- Folkspel

Förutom dessa ingår personalen i olika nätverk anpassade för arbetsuppgifterna. Ex. kommunikatörsnätverk, ekonominätverk etc.

ORGANISATIONSUTVECKLING

Verksamhetsinriktningen utgår från det uppdrag som förbundsstämman beslutade om den 25 maj 2019 och den överensstämmer med de reviderade stadgarna. Hemslöjden ska utveckla en organisation som känner sig delaktig, är mer synlig och som tydligare når ut till de nya målgrupperna.

Verksamhetsinriktningen 2020 – 2021

A) Stärka läns- och lokalföreningar.

1) Utveckla och stärka organisationen och ge stöd för implementering av de nya stadgarna. Det innebär i praktiken att vi ska genomföra två ordförandekonferenser per år och därmed sammanför medlemmarna för överläggningar om frågor som har betydelse för hemslöjden och att aktivt arbeta för att stödja medlemmarna med analys och påverkan av de regionala kulturplanerna.

2) Prioritera besök i regionerna och att delta på länsförbundens årsmöten.

B) Utveckla medlemskapet och formerna för deltagandet och aktiviteter samt hanteringen av medlemssystem. Analys av medlemsrekryteringen med syftet att utveckla gemensamma lösningar för att stärka Hemslöjden genom flera medlemmar i både lokala hemslöjdsföreningar och fler medlemsorganisationer i länslemslöjdsföreningar/förbund. Genomlysning av medlemshanteringen med syfte att säkerställa ett effektivt och användaranpassat system.

C) Stärka kontakten med opinionsbildare och beslutsfattare.

1) Stärka kontakter med politiker, beslutsfattare, myndigheter.

2) Öka samarbetet med NFH bl.a. i kontakt med regionala hemslöjdskonsulentverksamheten.

3) Involvera och synliggöra stipendiater, gesäller och mästare inom våra områden i vår organisation och verksamhet.

D) Nätverk. Ökat samarbete med nätverk inom relaterade områden.

E) Stärka utövarnas roll.

1) Aktivt arbeta för att synliggöra utövarna inom slöjd och hantverk, deras villkor, roll och möjligheter.

2) Involvera och synliggöra stipendiater, gesäller och mästare inom våra områden i vår organisation och verksamhet, även utanför Hemslöjden.

3) Se över system/branschservice och samverka med utövarnas organisationer (exempelvis KIF, Svensk Form).

F) Stärka barn- och ungdomsverksamheten.

1) Kartlägga föreningarnas/medlemmarnas barn- och ungdomsverksamhet med syfte att öka denna verksamhet.

2) Utveckla samarbeten och mötesplatser med pedagoger inom olika områden.

3) Etablera samarbete med forskningen relaterat till "handens arbete".

G) Ekonomi för tillväxt.

1) Stärka ekonomin och därmed skapa utrymme för utveckling.

2) Nya ekonomiska krav på Svensk Slöjd AB för att säkerställa utrymme för utveckling. Revidera Bolagets ägardirektiv.

H) Nordiskt och europeiskt samarbete. Hemslöjden ska prioritera det nordiska samarbetet.

I) Kansliet för Hemslöjden och Svensk Slöjd AB (Hemslöjd Media AB). Säkerställa att kansliet har rätt resurser och kompetens för att med en hållbar arbetsmiljö genomföra verksamhetsplanens innehåll med de aktiviteter som bäst uppfyller prioriteringarna för verksamheten på såväl kort som lång sikt.

SAMMANFATTNING

Hemslöjden

Hemslöjden är en ideell idéburen organisation som 2019 omfattar 13 631 medlemmar, 2 riks/nationella föreningar, 24 region/länsföreningar och 64 lokala hemslöjdsföreningar.

Det uppdrag som Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund har, enligt förbundets stadgar, är ”att främja hemslöjden i Sverige och dess utveckling”. Hemslöjden ska utgöra ett centralt organ för att vara ett förbundsband mellan landets hemslöjdsföreningar, eller motsvarande, vara till nytta för hemslöjden i Sverige och vara den sammanhållande länken mellan landets hemslöjdsföreningar och förbund. Vi har fortsatt vår resa i Sverige med besök i länsföreningar/förbund för att lyssna in vilka behov som finns och informera om riksorganisationens möjligheter.

Nätverket för barn- och ungdomsslöjd har genomfört under 2019 två nätverksmöten. Under 2020 förstärks nätverket med en extern projektledare.

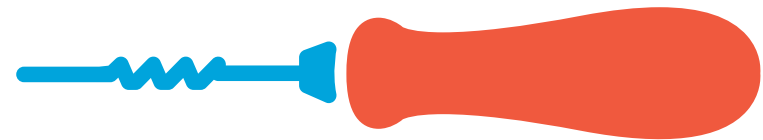
Under 2019 introducerades projektet: *Tecken i tiden* - vikten av handgjort skapande lyfts med ämnena hållbarhet, mönster och symboler samt identitet. 2019 arbetade organisationen på temat hållbarhet inom såväl konferenser som Hemslöjdens dag och i tidningens artiklar och i de teknikhäften som gavs ut. Hemslöjden har ökat sin närvaro på sociala medier med en aktivare roll och genom att arbeta mer med filmade inslag. Hemslöjd och hantverk är på frammarsch och har under flera år stärkt sin roll i samhället. Inte minst under senare års miljömedvetenhet där hållbarhet och återbruk inspirerar både privatpersoner och företag. Att intresset för slöjd ökar med stickcaféer och slöjdgrupper i snart sagt varje kvarter, innebär dock inte att alla är medlemmar i hemslöjdsrörelsen.

Föreningsstämma 2019

I maj 2019 hölls föreningsstämma i Landskrona. Skånes Hemslöjdsförbund stod som värd och bjöd på tre fantastiska dagar. På stämman fastställdes Hemslöjdens nya stadgar, det beslutades även om normalstadgar för läns- och lokalföreningar.

Hemslöjd Media Sverige AB

Hemslöjden är ägare till Svensk Slöjd AB. Bolaget bytte under året namn till Hemslöjd Media Sverige AB för att under det namnet skapa en sammanhållen enhet med bland annat tidningsutgivning, viss bokproduktion, projekt och digitala kurser. Tidningen Hemslöjd har under året tilldelats två priser. Publishingpriset (för sjunde gången) och Sveriges Tidskrifters pris Årets tidskrift, fackpress print. Bokproduktionen har lagts om till att producera framgångsrika teknikhäften. Ordinarie bolagsstämma genomfördes den 20 juni 2019 samt en extra bolagsstämma i december 2019.

VERKSAMHET

Ett urval

Hemslöjdens kurser

Hemslöjden erhåller medel från Skolverket för kursverksamhet. Förbundskansliet fördelar dessa medel efter ansökan från medlemsföreningarna. Kurserna genomförs ofta i samarbete med hemslöjdskonsulenter. Totalt arrangerades 140 kurser och 1 330 personer deltog i kurserna.

Ordförandemöte 5 april

2019 års ordförandemöte utgick från samtal angående stadgeprocessen, verksamhetsinriktning och organisatoriska frågor. Nämnden för Hemslöjdsfrågor (NFH) informerade om sitt uppdrag och om verksamhetsplanering för 2019. Representanter från IDEA och Arvsfonden informerade också under mötet. IDEA, som är en fristående arbetsgivarorganisation för den ideella sektorn, informerade om vilka tjänster de kan erbjuda för styrelser beträffande exempelvis juridiska frågor, avtal och personaladministration. Arvsfonden informerade om hur och för vad man kan söka bidrag för verksamhet. Arvsfonden kan stödja projekt och viss ombyggnation. Målgruppen är i första hand barn och ungdom samt funktionsnedsatta.

Förbundsstämma 24-25 maj

Ordinarie förbundsstämma hölls i Landskrona 24-25 maj med Skånes hemslöjdsförbund som värd.

Programmet inleddes fredagen den 24e på Landskrona teater under temat: *Tecken i tiden- identitet och tillhörighet*. Journalisten och programledaren Nadia Jebril var moderator. Flera intressanta projekt presenterades och fyra slöjdare porträtterades på scenen. Dagen avslutades med buffé i Skånes Hemslöjdsförbunds lokaler.

Lördagens stämma hölls på nya Hotell Öresund. På stämman antogs nya stadgar för SHR och normalstadgar för läns- och lokalförening. 44 ombud deltog på stämman. Efter stämman fanns möjlighet att besöka Landskrona museum och Landskrona konsthall. På kvällen stod Landskrona stad

som värd för middagen på Hotell Öresund. På söndagen fanns möjlighet att följa med på utflykt till ön Ven utanför Landskrona. Totalt deltog drygt 130 personer under de tre dagarna.

Hemslöjdens dag, 7 september

Hemslöjdens dag genomfördes den 7 september.

- 2019 deltog 53 föreningar
- 2018 deltog 34 föreningar
- 2017 deltog 29 föreningar

Kalmar läns Hemslöjdsförening vann medlemsvärvartävlingen och lyckades få 38 nya medlemmar under Hemslöjdens dag. Sammantaget fick vi över 400 nya medlemmar. På Retuna Återbruksgalleria i Eskilstuna var temat för dagen "Textilt återbruk" och byggde på häftena Lappa & Stoppa. Katarina Brieditis och Katarina Evans föreläste och visade tips på lagningar under en timmes livesändning. Under hela dagen fanns olika utställare som visade, sålde och arrangerade workshops i ämnet. En instagramtävling "stoppa hålet" genomfördes på instagram. Vinnare blev Cinnika Steensland från Uppsala.

#stoppahålet var en av de tävlingar som testades på Instagram under året.

Föreningsmöte 15 - 16 november

Föreningsmötet genomfördes den 15 - 16 november på Bygget Fest och konferens i Stockholm. Mötet började efter lunch på fredagen då de nya stadgarna och gemensamma strategiska prioriteringar för 2020 - 2021 diskuterades. Anna-Karin Jobs Arnberg och Håkan Liby föreläste om Möns-

ter och symboler. Stefan Andersson, keramiker och projektledare på Sveriges Hantverksråd informerade om gesäll och mästarbrev samt om sin verksamhet som keramiker. På kvällen bjöds på enklare buffé och samvaro. Föreningsmötet fortsatte på lördag förmiddag med presentation om Dalarnas projekt Tuna-tapeten, nätverket för barn- och ungdomsslöjd, information om förlagsverksamheten och om tidningen Hemslöjds aktuella utgivning. Cirka 60 personer deltog.

Handmade Issues, 16 november

Handmade Issues är ett årligen återkommande kreativt forum för handgjort skapande. Tanken är att på olika sätt lyfta det handgjorda skapandet. Årets tema var *Synapser – hjärna, hjärta, hand* och vad som sker i mötet mellan de tre ur ett socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbarhetsperspektiv.

Konferensen anordnades i anslutning till hemslöjdsföreningarnas föreningsdagar på Bygget Fest och Konferens, i Stockholm. Evenemanget vände sig i huvudsak till den intresserade allmänheten men ingick även i föreningsprogrammet. I år livesändes hela Handmade Issues och publiken/målgruppen blev därmed betydligt större än tidigare år. 140 personer deltog varav ca hälften var medlemmar och medverkande.

Stor vikt lades vid att Handmade Issues skulle vara tillgängligt även för dem som inte kunde vara på plats i Stockholm och därför genomfördes en livesändning på YouTube och Facebook. Totalt visades någon del av sändningen 2841 gånger (YouTube 241, Facebook 2400).

Hemslöjdens stipendier delades ut och stipendiaterna ställde ut några av sina verk.

Exempel på övriga konferenser och projekt

- Medverkade på Folk och Kultur i Eskilstuna, tema *Tecken i tiden*, hållbarhet.
- Täljfesten på Sätergläntan.
- Syfestival vår och höst.
- Formex, gesäll- och mästare.
- Barn- och ungdomsnätverk, möte på Sörmlands museum.
- Avslutning Folkdansare Lena.
- Information gällande gesäll- och mästarbrev på ett flertal platser.

Scenprogram Handmade Issues 2019

Are Norrhava, präst i Katarina församling och meditationslärare, var moderator för dagen.

Programmet inleddes med ett samtal mellan Are Norrhava och Katarina Brieditis, designer och konsthantverkare: Vad kan hända i mötet mellan hjärna, hjärta och händer. Vad händer när gamla kunskaper möter samtidens utmaningar?

Lill O. Sjöberg, formgivare, och Maria Zeilon, textildesigner, från Skryta slow design, berättade om sitt projekt där de skapar lampskärmar av textilt spillmaterial. Lamporna tillverkas av människor som är långt från arbetsmarknaden, i samarbete med Remake på Göteborgs Kyrkliga Stadsmission. Mari Forsgren, från Stadsmissionen, liveslöjdade på scen.

Göran Johansson och Mikael Alfredsson, pratade om projektet ParaCraft/Liv i rörelse, där vuxna personer med funktionsnedsättning stimuleras till ett mer aktivt liv genom slöjd.

Staffan Hjalmarsson, konstnär och verksamhetsansvarig och Asli Abdulrahman talade på temat digital slöjd för en hållbar värld och berättade om Folk Lab, som skapar social och digital mening. Med pop-up labb, workshoppar och utbildningar byggs aktiva mötesplatser. Allt för att fler ska delta i den akuta omställningen till en hållbar värld..

Därefter följde ett samtal mellan Are Norrhava och Andreas Nobel, möbelformgivare och professor, kring lagandet som slöjdinnovation.

HEMSLÖJDENS STIPENDIER

Hemslöjdens stipendier delades ut i samband med *Handmade Issues* den 16 november 2019. 11 stipendier delades ut från åtta olika stipendiefonder. Stipendiaterna utses/föreslås av stipendiegrupper och beslutas av styrelsen för SHR.

Stipendiegrupp för *Bo Hammarskjöld, Märtha Gahn och Ingeborg Strömbergs fond; Anna Åhlin Orwin, Samir Alj Fält, Katarina Brieditis. Handläggare Agneta Carlsson.*

Bo Hammarskjölds fond 2019

Enligt stadgarna ska stipendiet utdelas till inom hemslöjden verksam person, företrädesvis yngre, för studier som kan vara till gagn för hemslöjden i Sverige.

Emma Dahlqvist tilldelades 25 000 kr för att ges möjlighet att delta i forskningsprojektet *Tillverka i Trä*, ett samarbete mellan Högskolan i Väst, HDK och Innovatum. Emma experimenterar med näver som material där hon undersöker relationen mellan traditionell slöjdkunskap och digitala tekniker. I projektet vill hon fortsätta undersöka materialets möjligheter och skala upp tekniken för att använda i nya kontexter.

Björn Svantesson tilldelades 25 000 kr för att få möjlighet att fördjupa sig i arbetsprocess och formstudier för att hitta ett flyhänt uttryck i sin slöjd. Björn vill studera hur täljningen av skedar förändras under en process då arbetet upprepas gång på gång.

Ingeborg Strömbergs fond 2019

Enligt stadgarna ska stipendiet utdelas till en yngre svensk slöjdare, vilken vill ta vara på och utveckla slöjden inom Sverige och öka sin yrkesskicklighet. Stipendiet ska användas till utbildning i Sverige.

Lina Sundberg tilldelades 10 000 kr för att få möjlighet att vidareutbilda sig inom vävning och spånad. Lina vill jobba med bevarande, synliggörande och kunskapsutveckling inom området och menar att för att förstå dåtid och framtid så får vi inte tappa relationen mellan redskap och material.

Märtha Gahns fond 2019

Enligt stadgarna ska avkastningen utdelas till textilkonstnär som har intresse för och som ägnat sig åt sakrala uppgifter inom textilkonsten. Beloppet ska lämnas för utbildning. Utdelning får även ske till fritt arbetande textilkonstnärer.

Frida Lindberg tilldelades 20 000 kr för att få möjlighet att utforska vad kyrkans textilier har för roll och plats i Svenska kyrkan idag. Frida vill besöka kyrkor för att inspireras av kyrkorum och relationen mellan textilier och rum. Frida är konstnärlig ledare för Alice Lunds Textilier där de arbetar med kyrkliga uppdrag och utgår från Alice Lunds funktionalistiska tankar där konstnärligt uttryck och kvalitén på material och hantverk förenas.

Carl Lamberts fond 2019

Enligt stadgarna ska avkastningen utdelas till formgivare som anlitas av hemslöjdsföreningar anslutna till SHR, Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund, för studieresor företrädesvis utomlands.

Eva Davidsson tilldelades 10 000 kr för att få möjlighet att studera Rebozon, mexikanskornas nationalplagg.

Hon kommer att studera garnreservage och hur det kan kombineras med andra tekniker som shibori, stickning, virkning och broderi.

Eva har de senaste åren ägnat sig åt att studera dräkter och textila tekniker både i Sverige och internationellt.

Barbro Wingstrands stipendium

Stipendiegrupp: *Barbro Wingstrand, Eva Ohlsson, Anna Åhlin Orwin, Johan Knutsson, Kerstin Wickman, Agneta Carlsson.*

Maria Gullberg, Stockholm Textilformgivare Maria Gullberg gjorde sitt examensarbete på Konstfack 1989 i virkning och har sedan dess utvecklat en rad tekni-

ker och experimenterat fram nya och spännande strukturer och mönster, ofta i ett stramt grafiskt formspråk. Hon tilldelades Barbro Wingstrands stipendium på 100 000 kr för sitt mångåriga arbete med att utforska och förnya virkningen. Maria har visat hur en handarbetsteknik som saknade status hade potential att utvecklas på ett konstnärligt och formmässigt intressant sätt. Hon är verksam som formgivare och inspiratör, ofta i samarbete med Hemslöjden och hon anlitas återkommande som lärare. Därmed har hon ökat virkningens relevans i vår samtid och främjat dess fortsatta utveckling. Hennes passion för och hennes böcker om virkning har inspirerat många.

Greta Johanssons linfond

Stipendiegrupp: *Eva Anderson, Monica Modig Rauden, Hanna Bruce och Agneta Carlson.*

Föreningen Bohuslin, Kville tilldelades 10 000 kr för att utforska färgning av lin. Färgning av lin är en viktig del i hållbarhetsaspekten av linfibern. Bohuslin vill engagera en grupp textilare, vävare och konstnärer som under kunnig ledning får kunskap om färgning av lin. Denna kunskap vill föreningen sen förmedla till besökare under sina guidade visningar i museet.

Smålands Lincentrum, Dädesjö tilldelades 5 000 kr som en uppmaning att fortsätta arbetet med att samla in och dokumentera linets betydelse i Småland. Smålands Lincentrum sprider kunskap om lin och linhantering och vill bevara en levande tradition av högt kulturvärde samt visa på de miljövänliga aspekterna på linfibern.

Kerstin Andersson Åhlns stipendium

Stipendiegrupp: *Kerstin Andersson Åhlin, Samir Alj Fält, Anna Åhlin Orwin och Christine Sundberg Carendi.*

Felix Wink tilldelades 2019 års Kerstin Andersson Åhlns stipendium på 10 000 kronor för sitt frugala förhållningssätt till slöjden och görandet. Med sin kommunikativa förmåga och skicklighet att koppla ihop olika kunskapsområden, möjliggör han för fler att slöjda. Felix ser behoven av och möjligheterna i att göra saker med händerna. Tack vare sin egen kunskap om material och teknik lyckas han sätta slöjden i ett samtidsperspektiv. Han utforskar och prövar nya metoder och nya samarbeten för att

synliggöra det handgjorda skapandets kraft och potential. Han förmedlar dessutom alltid vikten av materialets betydelse för ett gott slutresultat.

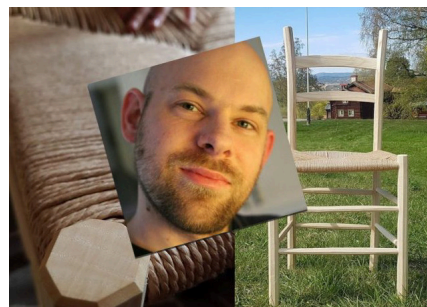
Sätergläntans Vänners stipendium delades ut för första gången

Stipendiegrupp: *Eva Anderson, Kerstin Andersson Åhlin, Agneta Carlson*

Sätergläntans Vänners stipendium på 20 000 kronor delas ut till studerande på Sätergläntan institutet för slöjd och hantverk och som ägnat mycket tid åt att skaffa sig kunskap om slöjd och hantverkstekniker och som befinner sig i ett skede där examensarbete, gesällbrev eller annan form av arbete på avancerad nivå ska utföras.

Ole Markus Engmo, Borlänge, tilldelades Sätergläntans Vänners stipendium på 10 000 kronor för att få möjlighet att ansöka om att avlägga gesällbrev i Slöjdyrket - trä och att så snart som möjligt etablera ett företag. Avsikten med företaget är att kunna försörja sig på ett effektivt och resurssnålt sätt genom att ha en serietillverkning av bruksföremål och samtidigt ha utrymme att tillverka unika produkter samt bedriva kursverksamhet.

Fredrik Svensson, Gagnef tilldelades Sätergläntans Vänners stipendium på 10 000 kronor för att få möjlighet att ansöka om att avlägga gesällbrev i Slöjdyrket - trä. Fredrik gavs också möjlighet att köpa in material för att kunna driva en hemslöjdsfirma där han ska tillverka föremål utifrån traditionella tekniker och slöjdiga former och ytor.

GESÄLL- OCH MÄSTARBREV

Sveriges Hantverksråd utfärdar gesäll och mästarbrev i samråd med branschorganisationer. Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund är branschorganisation för: handvävning, broderiyrket, stickning, träslöjdsyrket, träbildhuggaryrket, krukmakaryrket, kakelugnsmakaryrket och från och med 2019 även garvaryrket. **Gesällbrevet** är hantverkarnas kvalitetsgaranti och ett internationellt bevis på en persons yrkesskicklighet. För att hålla hög kvalitet görs bestämmelserna för gesällprov i nära samråd med varje yrkes branschorganisation. **Mästarbrevet** är det högsta beviset på yrkesskicklighet inom ett hantverksyrke och garanterar förutom stort yrkeskunnande och erfarenhet även pålitlighet som hantverksföretagare. *För att få avlägga ett gesällprov krävs minst tre års yrkesutbildning med praktik. För att erhålla mästarbrev krävs minst 10 000 timmar i yrket vilket motsvarar sex års dokumenterad utbildning/arbete inom yrket.* Under högtidliga former delas Gesäll- och Mästarbrev ut i Stockholms stadshus i december varje år.

Mästarbrev utfärdade under 2019

Garvaryrket

Två mästarbrev utdelades, ett till Lotta Nelson Rahme, Sigtuna och ett till Aja Pettersson, Lillhär-dahl.

Handvävaryrket

Ett mästarbrev utdelades till Åsa Pärson, Stockholm.

Stickningsyrket

Två personer tilldelades mästarbrev i stickningsyrket; Karin Kahnlund, Vällingby och Johanna Wallin.

Krukmakaryrket

Fem personer tilldelades mästarbrev i krukmakaryrket; Lena Arleij, Mariefred, Helena Hodell, Sollentuna, Isak Isaksson, Bergshamra, Alexander Krohn, Näsrum, Anna Lindell, Jönåker.

Gesällbrev utdelade 2019

Krukmakaryrket

Caroline Fredriksson, Lidköping och Christina Liljeqvist, Djursholm.

Träbildhuggaryrket

Två ansökningar om gesällprov inkom under året.

Broderiyrket

Gesällbrev utdelades till Renée Rudebrant, Norrtälje och en ansökan om gesällprov inkom.

Kakelugnsmakaryrket

Ett gesällbrev har utdelades till Emelie Jansson, Visby. Provet belönades med stora belöningsmedaljen. Emelie är den första kvinnan som fått gesällbrev i yrket.

Formex

20-23 augusti deltog Hemslöjden tillsammans med Sveriges Hantverksråd på Formex. Under mässdagarna demonstrerade Emelie Jansson, gesäll i Kakelugnsmakaryrket, sitt hantverk tillsammans med Tea Ny-mark, mästare i måларыrket och Pernilla Blixt, mästare i möbelrestaureringsyrket.

ARKIV OCH SAMLINGAR

Zickermans studiesamling

Efter drygt tre års arbete har Hemslöjden digitaliserat hela Lilli Zickermans studiesamling – 12000 bilder – ur den banbrytande inventeringen över folklig textil i Sverige 1910-1932. Hela mönsterskatten finns tillgänglig på digitaltmuseum.se

Arkiv

SHR:s arkiv från 1912 bör förvaras sammanhållet och säkert och finnas tillgängligt för forskning på Riksarkivet. Med ekonomiskt stöd från Riksantikvarieämbetet har en extern konsult arbetat med att skapa ett sammanhållet material sorterat och dokumenterat enligt de regler som Riksarkivet föreskriver. Därmed kan föreningens handlingar/arkiv finnas tillgängliga på Riksarkivet för forskning och förvaras på ett betryggande sätt. Arbetet slutförs under 2020 därefter sker kontinuerlig överföring av handlingar till RA.

Hemslöjdens samlingar

Det sjätte seminariet om Hemslöjdens samlingar genomfördes den 30 augusti med temat *Hållbart samlande*. Ca 40 personer deltog i seminariet som genomfördes i samarbete med Nämnden för hemslöjdsfrågor.

Konferensprogram Hållbart samlande

Föremålen mår bra – så länge någon bryr sig

Karin Björling Olausson, chefskonservator, Stiftelsen Nordiska museet talade om att vårda och hantera samlingar – en kamp mot gifter, mott och mögel.

Hur samlar Upplandsmuseet för framtiden?

Berit Schütz, avdelningschef Samlingar och Kerstin Åberg, antikvarie på Upplandsmuseet belyste frågan om vilka insamlingskriterier som finns idag och hur arbetet med bevarande, vård och tillgänglighet ser ut. Hur ska vi samla i framtiden?

Att föra vidare skaparprocesser

Anna Westman Kuhmunen, Åttje från Svenskt Fjäll- och Samemuseum i Jokkmokk berättade om projektet AIDA – Arctic Indigenous Design Archives, ett projekt som samlar in och bevarar enskilda slöjdares skisser, arbetsprover, foton och därigenom för vidare deras processer och slöjdfilosofi.

Nya perspektiv på gamla samlingar

Elin Thomasson från Hälsinglands museum, gav exempel på hur en gammal samling kan bli relevant på ett helt nytt sätt. En och samma samling kan läsas utifrån olika perspektiv och därigenom synliggöra sådant som annars inte blir synligt.

Textila samlingar hos Hälsinglands hembygdsgårdar

Sara Backström, föremålsantikvarie och Linnea Eriksdotter, konstvetare från Hälsinglands hembygdsgårdar presenterade den pågående förstudien som undersöker behovet av och metoder för att bevara, tillgängliggöra och utveckla det textila kulturarvet via Leader utveckling Hälsingbygd.

HEMSLÖJDENS KOMMUNIKATION

Kommunikationsplan

Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund är en mångfacetterad organisation med olika syften, delmål och kanaler för att kommunicera. Riksförbundets kommunikationsplan utgår från ett helhetsperspektiv med syftet att stärka varumärket Hemslöjden och skapa positiva associationer och relationer till organisationen som helhet. Kommunikationsplanen inkluderar även bolaget Svensk Slöjd AB. Kommunikationen ska sträva mot visionen att Hemslöjden är det första varumärke som människor i Sverige tänker på när de hör ordet ”slöjd” och uppfattas som den naturliga mötesplatsen för skapande människor inom samtliga hemslöjdstekniker vi företräder, för såväl amatör som mästare.

Under 2019 började Hemslöjden arbeta mer strategiskt med de sociala mediekanalerna. För att planera kommunikationsinsatser i anslutning till 2019 års aktiviteter sattes en aktivitetsplan upp digitalt och utifrån den skapades en innehållskalender för att i god tid planera relevanta inlägg i olika kanaler. Hemslöjden började analysera trafiken i de sociala mediekanalerna utifrån total räckvidd kontra engagemang per inlägg med 10 procents engagemang som mål. Vi testade tävlingar, listor och frågesporter som sätt att öka engagemanget med mycket bra resultat.

Hemslöjdens Facebooksida användes främst för att driva trafik till hemsidan **hemslojden.org** och kommunikationen arbetade precis som nyhetsbrevet utifrån ett lojaliserande syfte, för att väcka engagemang i den befintliga följarskaran.

Kommunikation och tillgänglighet

Hemslöjden började under 2019 att arbeta med livesändning och film för att tillgängliggöra evenemang som annars endast ett fåtal kunnat ta del av. I samband med att digitaliseringen av Zickermans studiesamling färdigställdes färdigställdes en film som marknadsfördes med betald annonsering på Facebook och genom detta nåddes 46 500 personer.

Hemslöjdens dag och Handmade Issues livesändes och nådde tusentals medlemmar ute i landet som annars inte skulle haft möjlighet att ta del av våra riksevenemang. Under året påbörjades även ett arbete med att tillgängliggöra hemslojden.org för människor med nedsatt syn. Detta sker

genom bildbeskrivningar i metadata som uppläsningsprogram kan tyda. 2020 är ambitionen att fortsätta arbeta med kommunikation som verktyg för att tillgängliggöra vår verksamhet för fler, t.ex. genom översättning av nyckelsidor till andra språk.

Nyhetsbrev

Hemslöjden (SHR) skickade ut 11 nyhetsbrev till prenumererande medlemmar 2019. I början av året prenumererade 8281 medlemmar på nyhetsbrevet och i slutet av året låg antalet på 9108 prenumeranter. Medianvärdet för nyhetsbrevets öppningsfrekvens 2019 låg på 60,8 procent, ett mycket högt värde att jämföra med ca 30 procent som annars räknas som högt för den mest populära nyhetsbrevskategorin ”hobby” där slöjd och hantverk ingår.

Press och PR

Hemslöjden och Svensk Slöjd AB har ett gemensamt pressrum på publiceringstjänsten Mynewsdesk. Statistiken som redovisas här visar hur våra samlade kommunikationsinsatser på plattformen presterat mellan 1 januari och 31 december 2019. Hemslöjden och Svensk Slöjd AB hade tillsammans 22 259 visningar totalt. Åtta av de tio mest populära inläggen hade Hemslöjden som avsändare och två hade förlaget som avsändare vilket indikerar att Hemslöjdens nyheter har högst nyhetsvärde. Vår mest populära nyhet handlade om Hemslöjdens stipendier.

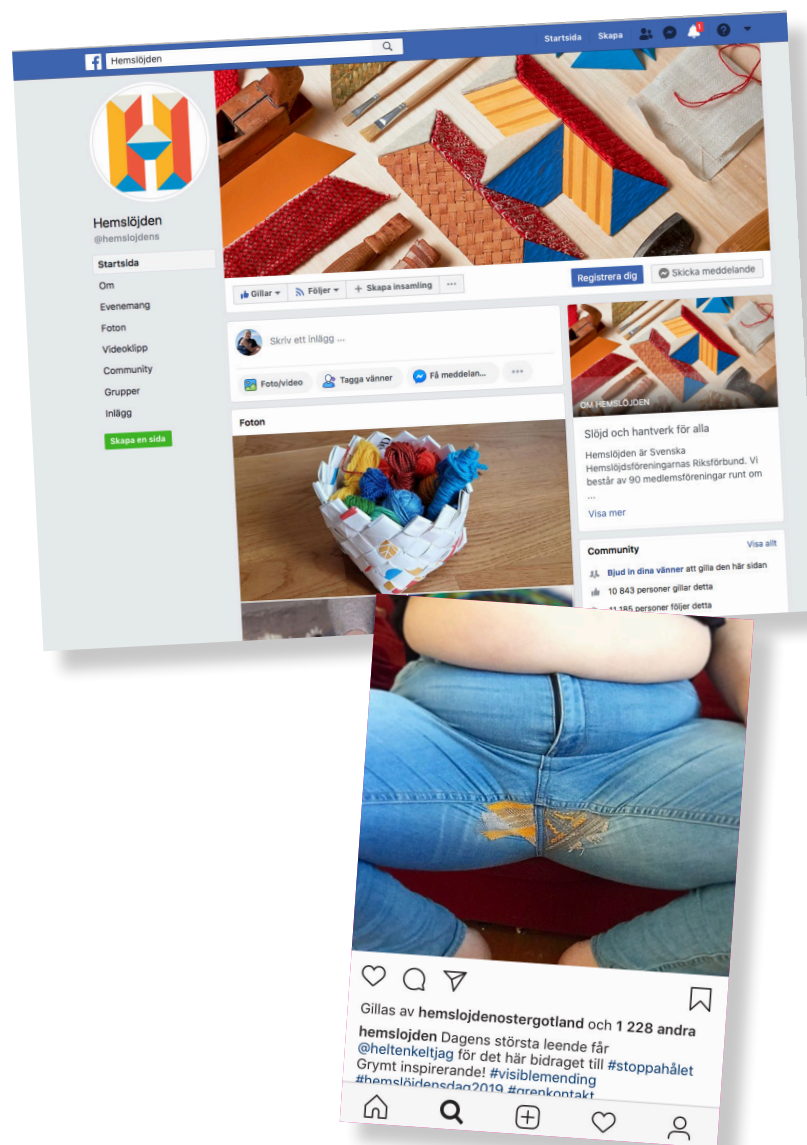
Hemslöjdens webbplats

Hemslöjden.org tjänar som övergripande kanal och är en viktig resurs för våra medlemsföreningar. Här finns Slöjdkalendern som uppdateras löpande av medlemsföreningarna vilket gör hemsidan både välbesökt och relevant i hela landet. Med många lokala administratörer följer också utmaningar då kunskap om rättigheter, tillgänglighet, sökmotoroptimering med mera är väldigt varierande och får effekter för hur hemsidan rankas. Innehållet på hemslöjden.org samlas under kategorierna ”göra och besöka”, ”få kunskap”, ”engagera dig” och under interna kategorier för medlemsföreningarna där de kan ladda ned material, få support med mera. hemslöjden.org är vår viktigaste kommunikationskanal och behöver utvecklas löpande för att fortsätta vara tillgänglig, lättnavigerad, säker, relevant och uppdaterad.

Under 2019 hade hemsidan hemslöjden.org 424 605 unika sidvisningar av vilka 65,4 % kommer direkt via Google. 18,1 % skriver själva in hemsidans adress.

Sociala medier

Hemslöjden finns på Facebook, Instagram och Youtube. Även Hemslöjd Media har sociala mediekkanaler där Hemslöjdens förslag och tidningen Hemslöjd under 2019 producerat innehåll i sina respektive kanaler.

SVENSK SLÖJD AB

Svensk Slöjd AB blir Hemslöjd Media Sverige AB

Svensk Slöjd AB är helägt av Svenska Hemslöjdsföreningarnas riksförbund. I bolagets verksamhet ingår tidningen Hemslöjd och Hemslöjdens förlag. Under året har tidningen Hemslöjd och Hemslöjdens förlag fortsatt att utveckla ett samarbete för att bilda en enhet under det nya bolagsnamnet Hemslöjd Media Sverige AB. Det innefattade nytt ägardirektiv, namnbyte och delvis omformade stadgar för bolaget. Intentionen är att skapa en mer sammanhållen enhet för att underlätta kommunikationen och stärka befintlig verksamhet.

Bolagets styrelse: Elisabeth Bjar, ordförande, Robert Axner, Christine Sundberg Carendi, Annika Havas, Mikaela Dyhlén.

Bolagsstyrelsen genomförde åtta styrelsemöten under 2019, en ordinarie bolagsstämma i juni samt en extra bolagsstämma i december.

Tidningen Hemslöjd

På den stora Tidskriftsgalan i november 2019 utnämndes Hemslöjd till Årets Tidskrift, fackpress print. Det är en av tidskriftsbranschens absolut finaste utmärkelser. Motiveringen lød: *"Vinnartidskriften förlängde juryns arbete avsevärt. Genom oväntade kopplingar till de stora samhällsfrågorna, snyggt förpackat i det kompakta formatet lockas man till sträckläsning."* Samma månad mottog redaktionen Publishingpriset för sjunde gången, i hård konkurrens med andra välmeriterade tidskrifter.

Att tidningen Hemslöjd gör avtryck återspeglas på fler vis. Allt från kontakter med läsare till museer och företag. Fjällrävens innovationschef bestämde sig för att förändra märkets produktion och börja arbeta mer med lokal svensk ull efter att han läst om det svenska ullspillet i tidningen Hemslöjd.

Malin Vessby, Liv Blomberg, Maria Diedrichs, Carl Anders Skoglund.

Utveckling av sajten

Under året har tidningen Hemslöjd fortsatt att utveckla sin nya hemsida. Nyheter för 2019 var att tidningen nu erbjuder samtida betallösningar, så att man kan betala sin prenumeration med kort. Prenumeranter erbjuds också en "min sida" där de vid behov själva kan ändra sina prenumerationsuppgifter. För att kunna erbjuda dessa moderna betallösningar har tidningen bytt prenumerationstjänst och samarbetar idag med Flowy International AB. Under 2019 har också Hemslöjds sajt fyllts löpande med artiklar, för att bli det självklara valet för dem som söker artiklar om slöjd. Målet är ett unikt, digitalt artikelarkiv med slöjdfokus.

Medverkan på andra arenor

I augusti närvarade och nätverkade Hemslöjds redaktion på eventet Täljfest på Sätergläntan i Dalarna. Samma månad var Hemslöjds chefredaktör en av huvudtalarna på de seminarie- och utbildningsdagar för slöjd-lärare som Capellagården på Öland arrangerade. Tidningens upplaga är 13 200 exemplar.

Årets sex utgåvor av tidningen

Nr 1. Näver

Vad görs av näver idag? I ett extra tjockt temanummer reder redaktionen ut det – och tar det förbisedda material på allvar som skogsindustrin enbart ser som en siffra i kolumnen för brännbart. Hemslöjd bjuder på möten både med Sveriges näverdrottning Karin Lundholm och unga, nytänkande stjärnskott, som tar sig an näver med laserskärare och nydanande viktetekniker. Dessutom berättas historien om medeltidens sms som skrevs på näver, skildras barkbrödets återkomst och publiceras ett avslöjande reportage om näversömmens falska historia.

Nr 2. Försvar

Rymmer slöjdvärlden kunskaper som är bra att ha om krisen kommer? Det menar flera av landets preppers, som förbereder sig för analkande apokalyps med slöjdyxan nära till hands. Men även försvarsmakten jobbar med handgjort. Läs om myndighetens hemstickade vantar och handbroderade fanor. Dessutom: nysmida rustningar, syjuntans fascinerande och betydelsefulla historia och ett möte med en ung kvinna som genom att brodera försvarar sig mot de människor som ifrågasätter hennes utmattningssyndrom.

Nr 3. Blommor och Bin

De mångtydiga budskap som uttrycket "blommor och bin" är laddat med, är utgångspunkt för detta nummer. Här får bjuds läsarna på en dekokt på bland annat kondomens slöjdiga historia, ett möte med den nyuppfunna, blomsterfyllda skinnpräglingsteknik som nu intar världens modescener och ett reportage om vikten av att slå med lie i vår tid – för den biologiska mångfaldens skull. Till råga på allt: En tovad honungskaka.

Nr 4. Bärkraft

Slöjden rymmer kunskaper som håller i längden, det tar Hemslöjds redaktion fasta på i detta nummer, bland annat genom att möta textilkonstnären Takao Momiyama som arbetar med den japanska lappa och laga-konsten sashiko. I samband med att företaget Märta Måås-Fjetterström fyllt 100 år, möter vi också handväverskorna på företaget i Båstad i en berättelse om hur ett uttryck kan hålla i längden. Dessutom bjuder tidningen på ett reportage med Curt Bengtsson, mannen som bär den anrika Hedaredskorgens framtid på sina axlar.

Nr 5. Kemi

Slöjden rymmer betydligt mer kemi än en novis kan tro. Keramikens alla glasyrer, växtfärgningens brygder, järnets omvandling i smedjan och lädermakandets bubblande garvsyror är några exempel som dyker upp i detta nummer. Keminumrets omslag pryds av Aja Pettersson, legendarisk lärare på Bäckedals folkhögskola, som i en segdragen kamp mot den storskaliga, toxiska kromgarvningsindustrin metodiskt lär ut gamla, ofarliga garvningsmetoder.

Nr 6. Drömmar

Överraskande mycket slöjd har tagit avstamp i sömnen. Ta den mexikanska folkkonstens "alebrijes" till exempel, som för första gången visade sig i kartongmakaren Pedro Linares feberdrömmar på 1930-talet och som sedan spreds som en löpeld över landet. Eller ta Tage Lundqvists täljda gröna fåglar, också de uppfunna om natten. Åtskilliga utövare väljer också slöjden som en väg mot ett annat liv. Till extremerna hör Thomas Thwaites, som tröttnade på alla sina grubblerier och försökte bygga om sig själv till en get. Men där finns också träslöjdaren Per Norén, alias Spångossen, som till och med skurit in "Ge mig en dröm" på ett av sina knivskaft.

Förlagsverksamheten

Utgivning 2019

Under året satsade förlaget på att utveckla serien Hemslöjdens teknikhäften, ett perfekt sätt att inspirera till att slöjda själv. Dessa når ut till de redan slöjdfärlsta men också till helt nya målgrupper och passar även i skolor och på kurser.

Lappa & Stoppa

Klimatsmart kunskap i två häften av Katarina Evans och Katarina Brieditis, två av landets främsta auktoriteter inom textilt återbruk. Tips, idéer och tydliga illustrationer visar hur du förstärker, lagar och skruvar upp det personliga uttrycket på plagg så att det hänger med ett tag till.

Shibori

Med shibori kan du färga fram fantastiska mönster på ett enkelt och miljövänligt sätt. Allt du behöver är nål och tråd, färgpulver och ättika. I häftet finns beskrivningar på olika mönster, grundrecept på färgning och även beskrivningar på några plagg att sy själv. Eva Davidsson är inspiratören och författaren.

Tvåändsstickning

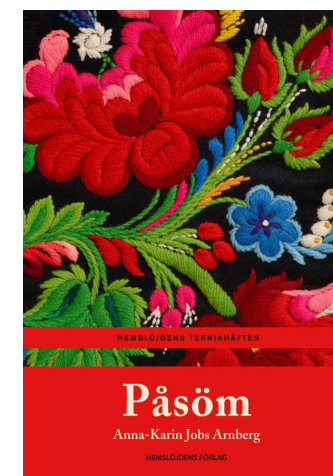
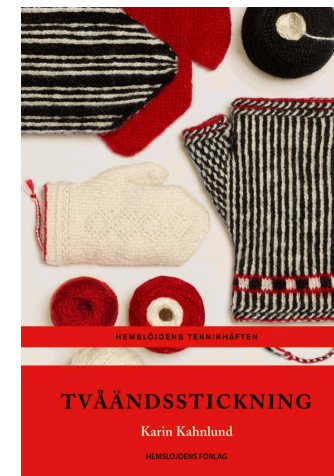
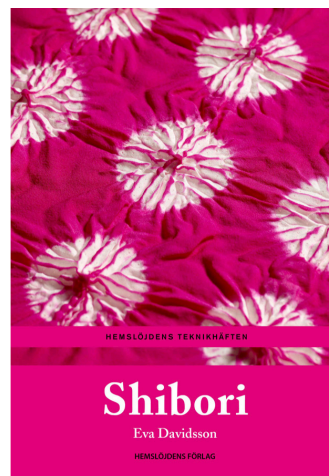
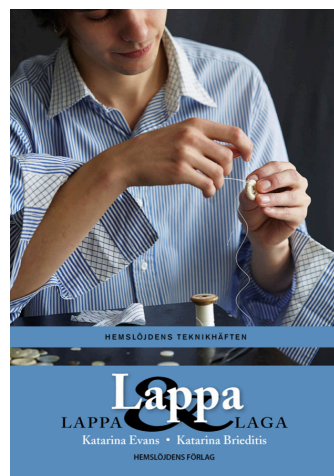
Mästarstickaren Karin Kahnlund vill med detta häfte inspirera fler att lära sig den fina tekniken som funnits i många hundra år men nu hamnat i skymundan av entråds-stickningen. I häftet finns allt du behöver kunna för att sticka dina första tvåändsstickade vantar och mönstra med struktur och färg.

Påsöm

Påsöm är folkligt yllebroseri som kännetecknas av en enorm blomsterprakt i vackra klara färger. Tekniken har förekommit i Floda i Dalarna men broderiet är så ståtligt att det letat sig utanför dräktskicket och i dag kan det pryda allt från kuddar och bonader till väskor och kläder. Anna-Karin Jobs Arnberg är mästarbrodösen.

Sålda rättigheter till andra språk:

- Brodera fritt på ylle till England/USA
- Sticka mönster till Japan
- Virkad mönstermagi till Ryssland

Boksläpp och andra aktiviteter

I samband med Sy & hantverksfestivalen i februari 2019 släpptes tre nya häften, Lappa, Stoppa och Shibori. På Hemslöjdstorget visades en utställning med Shibori av Eva Davidsson. Utställningen guidades av författaren två gånger per dag. På torget arrangerades workshops, bland annat lärde Carina Olsson ut bottensömmar. I förlagets monter fanns Katarina Breiditis och Katarina Evens på plats för författarsignering och för att visa olika lagningstekniker.

Täljfest på Sätergläntan i augusti drog stor publik. Representanter från förlaget och tidningen Hemslöjd fanns på plats två av dagarna. Författarna till Täljboken, Ragnar Kierkegaard Suttner och Felix Wink samt slöjdare Curt Bengtsson, ”omslagspojke” på Hemslöjd nr 4 gjorde reklam för böcker och tidning. Svensk Slöjd AB deltog även med marknadsstånd med försäljning under lördagen.

Temat för Hemslöjdens dag var återbruk. Förlagets teknikhäften *Lappa* och *Stoppa* blev grunden till en föreläsning i ämnet som livesändes och häftena erbjöds alla medlemsföreningar till fördelaktigt pris.

Höstens häften, *Påsöm* och *Tvåändsstickning*, släpptes i samband med Sy & Hantverksfestivalen i Älvsjö i oktober. Även denna gång blev det en uppskattad utställning på Hemslöjdstorget med broderier och stickat från nya häftena. Författarna fanns på plats i montern där de broderade och visade utställningen under tre tillfällen per dag.

Mässor

- Sy & Hantverksfestivalen 15-17 februari, Älvsjö
- Återbruksfestival 27 april, Retuna Återbruksgalleria, Eskilstuna
- Täljfest 9-11 augusti, Sätergläntan Insjön
- Sy & Hantverksfestival 11-13 oktober i Umeå, samarbete med Hemslöjden i Umeå
- Sy & Hantverksfestivalen 25-27 oktober, Älvsjö

Hemslöjds-X med maskor och stygn

För andra året arrangerades en kryssning tillsammans med Svensk Hemslöjd, Hemslöjdsresor och Kulturens bildningsverksamhet den 24-25 mars. Under kryssningen arrangerades 16 workshops och Svensk Hemslöjd fanns på plats med en Pop-up butik. Söndagskvällen blev en kväll om handgjort skapande tillsammans med Görbart, Frida Arnqvist och Erika Åberg med gäster.

Bokvänner

Bokvännerna, som nu är cirka 850 personer, har under året, erbjudits att köpa teknikhäften till Bokvänspris.

Hemslöjden deltog i Sy- och Hantverksfestivalen på Älvsjömässan 2019.

BESKYDDARE, HEDERSLEDAMÖTER, MEDALJER OCH DIPLOM

Beskyddare

Hans Majestät Konung Carl XVI Gustaf är Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbunds högste beskyddare.

Hedersledamöter:

Ingegerd Oskarsson,

*fd. riksdagsledamot och förbundsordförande
i Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund*

Elvy Olsson,

*fd. landshövding och förbundsordförande
i Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund*

Iréne Vestlund,

*fd. riksdagsledamot och förbundsordförande
i Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund*

Marianne Andersson,

*fd. riksdagsledamot och förbundsordförande
i Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund*

Anne Ludvigsson,

*fd. riksdagsledamot och förbundsordförande
i Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund*

SHR:s förtjänstmärke och diplom

Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund beslöt vid förbundsstämman i Dalarna 1978 att framställa ett förtjänstmärke i guld. Förtjänstmärket utgör ett komplement till förtjänstmedaljerna i guld och silver.

SHR:s förtjänstmärke i guld utdelas till personer, som på olika sätt har utfört ett synnerligen förtjänstfullt arbete till gagn för den svenska hemslöjden. Det kan utdelas till personer som arbetar för hemslöjden såväl inom som utom hemslöjdens organisationer. Förtjänstmärket får utdelas både av styrelsen för respektive

hemslöjdsförening och av styrelsen för Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund. Förtjänstmärket bekostas av den organisation, som delar ut märket.

Diplom för slöjd är ett grafiskt blad efter ett pappersklipp av Agneta Flock. Diplomet kan användas av medlemsföreningarna som ett alternativ till stipendier och medaljer när föreningarna vill uppmärksamma särskilda personer/slöjdare inom hemslöjden.

Hemslöjdens medaljer

Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund fick 1945 medgivande av konung Gustav V att återuppliva, den år 1753 av medaljgravören Daniel Fehrman utförda medaljen.

Medaljerna instiftades av konung Adolf Fredrik och drottning Lovisa Ulrika, en för kvinnliga och en för manliga slöjdare. De av konung Gustav VI Adolf (den 22 november 1954) fastställda bestämmelserna gäller sedan dess för utdelning av dessa medaljer. Hemslöjdens förtjänstmedalj är avsedd att utgöra belöning för framstående insatser inom hemslöjdens område, för främjande av hemslöjd eller för mångårigt och skickligt hemslöjdsarbete. Medaljen i guld eller silver utdelas av styrelsen för Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund. Hemslöjdsförening eller minst tre ledamöter i styrelsen för Riksförbundet kan föreslå lämpliga medaljörer. Efter motiverat förslag med namn på person som ska erhålla förtjänstmedalj ta styrelsen beslut. Förtjänstmedaljen bekostas av den organisation som utdelar medaljen.

Guldmedaljer:

HKH Prins Eugen (1945)
överhovstallmästare H. O. Ramel (1945),
Fröken Lilli Zickerman (1945)
Fru Anna Fahlén (1949)
Landshövding Bo Hammarskjöld (1951)
Fru Mattis Hörlén (1952)
Professor Gerda Boëthius (1954)
Rektor Erland Borglund (1954)
Fru Emma Jacobsson (1964),
Byrådirektör Carl Lamberth (1965)
Fru Ulla Melin (1965)
Verkst. direktör Gull Lilliecrona (1968)
Textilkonstnär Märtha Gahn (1970)
Docent Anna-Maja Nylén (1971)
Direktris Gertrud Ingers (1971)
Verks. direktör Eric Hanes (1976)
Intendent Gunnel Hazelius Berg (1978)
Spetskonsulent Sally Johanson (1980)

Förste hemslöjdskonsulent Brita Sundblad Laurin (1981)
Förvaltningschef Bertil Ugglå (1986)
Förbundsordförande Ingegärd Oskarsson (1989)
Rektor Greta Johansson (1992)
Länshemslöjdskons. och slöjdare Kjell Wikström (1995)
Länshemslöjdskons. och slöjdare Wille Sundqvist (1995)
Textilkonstnären Edna Martin (1998)
Intendent Sofia Danielson (1998)
Chefredaktör Katarina Ågren (2001)
Docent Elisabet Stavenow-Hidemark (2001)
Textilkonstnär Wanja Djanaieff, (2005)
Fd intendent Ingrid Bergman (2009)
Verksamhetschef Kerstin Andersson Åhlin (2017)
Länshemslöjdskonsulent Anna Karin Reimersson (2017)

Ett särskilt Tack till Anne Ludvigsson som efter många år inom hemslöjden avgick som ordförande i Sätergläntan 2019. Anne har varit verksam inom hemslöjden på såväl lokal, regional som nationell nivå. Anne valde att bli ihågkommen genom annan gåva, men är en given guldmedaljör.

Silvermedalj:

Susanne Harrysson, Hemslöjdskonsulent Västra Götaland (2019)

Hemslöjden